

2011. szeptember

Infó helyett...

***Sajtómustra
Báránybőrben
Könyvespolcra
blog
Filmajánló
Novella és vers***

www.debrececi-lsts.hu

2011 – az önkéntesség európai éve

Sajtómustra

Negyedmillió hívás érkezik a lelkisegély szolgálatokhoz évente

2011. augusztus 30.

Nő a társadalom agressziós szintje – mondta Varga Gábor pszichiáter, a Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetségének tiszteletbeli elnöke a szervezetek szombaton és vasárnap tartott győri konferenciáján, írja a Népszabadság.

A statisztikák szerint a tendencia a befejezett öngyilkosságok módjában is tükröződik. Sehol a világon nincs például annyi önakasztás, mint nálunk - ezeket jellemzően a 35-45 év közötti, egyedül, kisebb vidéki településeken vagy a nagyvárosok periferiáján élő, volt szenvedélybeteg férfiak követik el.

Szabóné Kállai Klára, a szövetség elnöke, egyben klinikai szakpszichológus szerint évente 250-260 ezer hívás érkezik a lelki elsősegélyekhez, amit az országban összesen nyolcszáz, jól kiképzett önkéntes segítő fogad. Ők elsősorban szakszerű segítséget nyújtanak, az esetek 4-6 százalékában pedig a tényleges öngyilkossági szándéktól téríti el a telefonálót.
hirdetés

A telefonos lelki segélymozgalomban dolgozó önkéntesek szerint a hívások tartalma az évtizedek során egyértelműen dramatizálódott. "Régebben a legtöbb esetben nevelési problémákkal, párkapcsolati vagy időskori gondokkal, beilleszkedési zavarokkal küszködők telefonáltak. Most a nagy válságkrízisek készítetik telefonálásra az embereket. Rengetegen fordulnak hozzánk egzisztenciális krízisek miatt, elveszítik a munkahelyüket, nem tudják fizetni a rezsit, a törlesztést, ezért veszélybe kerül a lakásuk is - mondta a társadalmi elnök.

A kifejezetten lelki segély szolgálatok működtetésére a civil szervezetek 20 millió forintot kapnak évente, a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának főosztályvezetője, Téglássy Kristóf szerint viszont ennek az összegnek a többszöröséről van szó. Az egészségügynek viszont biztos, hogy nincs pénze ennek a feladatnak a támogatására, az említett, vitatott mértékű összegeket így a szociális ágazat büdzséjéből különítik el.

Szabóné Kállai Klára ezért azt szorgalmazta, hogy a lelki segélyszolgálatok közös hívószámát ismerjék el segélytelefonnak, mert így nem csak a hívóknak, hanem a szerény anyagi helyzetben dolgozó civil szervezetnek se kerülne pénzbe.

Július elseje óta a 116-123-as közös számon 20 lelki elsősegély szolgálat érhető el az országban, a szám a Telekom vonaláról és mobiltelefonról is ingyenesen hívható.

forrás: index.hu

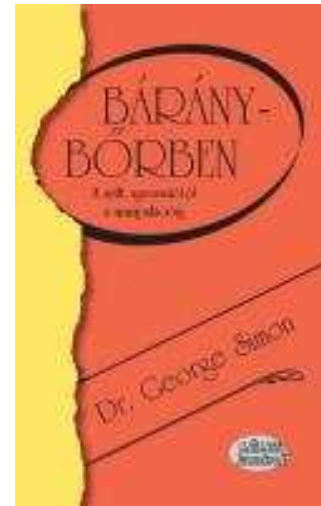
Báránybőrben***A nyílt agressziótól a manipulációig*****Dr. George Simon***(Részlet a könyvből)***Kizsákmányoló, manipulatív kapcsolatok**

A rejtett agresszív emberek változatos módszerekkel tartják partnerüket alárendelt helyzetben. Természetesen egy kapcsolat működéséhez ketten kellene, és mindkét félnek vállalnia kell a felelősséget a viselkedéséért. A rejtett agresszívek azonban olyan szakértelemmel használják ki mások gyengéit és érzelmi bizonytalanságát, hogy szinte mindenkit képesek behúzni a csőbe.

Azokat az embereket, akik kizsákmányoló kapcsolatban élnek egy rejtett agresszív személyiséggel, eleinte épp a manipulátor kifinomult beszédmódja és a külvilág felé mutatott elbűvölő modora vonzza. Mire felismerik partnerük valódi jellemét, rendszerint már jelentős érzelmi áldozatokat hoztak a kapcsolat működése érdekében, emiatt nagyon nehéz egyszerűen továbblépniük.

A nő, aki nem tudott tovább lépni

Janice rosszul érezte magát amiatt, amit tenni készült. Napok óta gyötörte a bűntudat. Arra készült, hogy elhagyja Billt. Nem tervezte, hogy elválik, de időre és távolságra volt szüksége ahhoz, hogy átgondolja a dolgokat. Nem tudta biztosan, miért, de valahogy úgy érezte, nem képes tiszta fejjel gondolkodni, ha egy házban marad a férjével. Ezért úgy döntött, egy időre elköltözik. Miközben vidéken volt a nővérénél, Janice rájött, mekkora megkönnyebbülés távol lenni a szokásos családi konfliktusoktól. Szívesen segített kétszer elvált lányának apa nélkül maradt gyermekét nevelni. Fiát sem akarta elhanyagolni, akinek valahol laknia kellett, miután kimaradt a főiskoláról, majd legutolsó állásából is elbocsátották. De úgy tűnt, valahogy mindig ő az, aki csak ad, ad és ad, hogy működjenek a dolgok. Mostanra annyira kimerült, hogy végre saját magáért is tennie kellett valamit. Megkönnyebbült, de mint mindig, lelkiismeret-furdalása is volt. Janice leginkább azért érzett bűntudatot, mert el akarta hagyni Billt. Gyakran végighallgatta már, mekkora nyomás nehezedik a férjére a munkahelyén. És igen, a férfi újabban megint ivott, igaz, nem annyit, mint azelőtt. Billnek talán igaza volt, amikor arról panaszkodott, hogy mostanság nem kap elég figyelmet és érzelmi támogatást a feleségétől. Az is lehet, hogy Janice tényleg túl sokat költ, pedig – ahogy Bill mondta – most nem engedhetik meg maguknak. De Janice férje viselkedése miatt nem érzett túl nagy kedvet hozzá, hogy támogassa őt. Ezért is bűntudat gyötörte. Leginkább az nyomasztotta, hogy mi lesz majd Billel, ha örökre elhagyja. Korábban már többször megpróbálta otthagyni a férjét. Ezzel mindig csak hátráltatta „gyógyulását”. Janice mindent tudott az alkoholfüggőségről, amióta unszolására Bill kezelésre jelentkezett egy huszonnyolc napos programba. De Bill kitartó érvelésében is volt logika, miszerint nincs szüksége terápiára, kezelésre és a Névtelen Alkoholisták foglalkozásaira, hiszen ha a munkahelyén és a gyerekekkel jól mennek a dolgok, és elég támogatást kap Janicetől, nem viszi túlzásba az ivást. Való igaz, morfondírozott Janice, hogy Bill csak olyankor „esik vissza” és iszik többet, vagy követi el azokat a dolgokat,

amiket az ivás „okoz” (pl. dühkitörései vannak, nőzik és hazudozik), amikor a felesége ott akarja hagyni.

Szokásos büntudata ellenére Janice meg volt győződve arról, hogy ezúttal másképp lesz. Bill most azt mondta, megérti. Azelőtt is mondta ezt, de most őszintébbnek tűnt.

Azt mondta, ha időre van szüksége, hogy

átgondolja a dolgokat, ő megérti. Hiszen még mindig szereti. Azt is mondta, Janicenek nem kell aggódnia amiatt, hogy a gyerekeknek több törődésre lenne szükségük, hogy Bill munkahelyén sűrűsödnek a problémák, vagy hogy újra komolyan inni kezdett.

Megérti, hogy Janice-nek most saját magával kell foglalkoznia. Talán, mondta a férfi, Janice arra is rájön majd, hogy neki is annyira hiányzik Bill, mint ő a férjének.

Eleinte, amíg a lakás- és munkakereséssel volt elfoglalva, Janice szinte egyáltalán nem gondolt Billre és a gyerekekre. A férje ígéretéhez híven először nem hívogatta. Idővel egyre többször telefonált, de ezt azzal magyarázta, hogy tudja, Janice-t érdekli, mi van a gyerekekkel. Utolsó hívásakor Bill hangja reszketeg volt, beszéde elmosódott, s arról győzködte Janice-t, ne aggódjon ómiatta, és amiatt se, hogy egyre nagyobb kísértést jelent számára az ital, és hogy hamarosan oda az állása. Hangsúlyozta, legalább olyan jól tudja kezelni a különválásuk okozta „mély fájdalmat” és a gyerekekkel való problémákat, mint bármely

egyedülálló férfi . Néhány hét elteltével

Janice-t már szörnyű büntudat gyötörte.

Amikor felhívták a kórházból, Janice teljesen összezavarodott saját ellentmondásos érzelmeitől.

„Túladagolás? – kérdezte magától.

– Hogyan lehetek képes haragudni valakire, aki túladagolta magát?” Mivel nem volt biztos benne, jogos-e a haragja, végül erőt vett rajta a büntudat és a szégyenérzet. Amikor meglátta Billt a kórházi ágyon, a gyomormosás után, csövekkel a testében, már nem érdekelt, hogy az orvos szerint férje nem vett be elég fájdalomcsillapítót ahhoz, hogy komoly kárt tegyen magában. Csak nézte a férfit, és azon tépelődött, mekkora fájdalom és kín „hajszolta” odáig, hogy ilyesmit műveljen. Megint kezdte úgy érezni, hogy túl önző volt.

„Billnek szüksége van rám” – gondolta.

Ettől jobban érezte magát. Mindig értékesebbnek érezte magát attól, hogy valakinek szüksége van rá. Megfogta a férfi kezét.

„Nem gondoltam, hogy eljössz – mondta

Bill –, de örülök, hogy itt vagy velem. Egy ideig azt hittem, nem élem túl – tette hozzá.

– Most, hogy visszajöttél, biztosan talpra állok.”

A tökéletes áldozat

Amikor Janice-t a kórházból felhívták, először mérges volt, de nem értette az okát. Ösztönei azt súgták neki, hogy kihasználják, de Bill nem tett semmilyen nyíltan kegyetlen dolgot. Az asszony haragját hamar háttérbe szorította megszokott büntudata. Emiatt Billben végül az áldozatot, nem pedig a manipulátort látta. Ahogy minden visszatér a megszokott kerékvágásba, a büntudata elmúlik ugyan, de hamarosan ismét felváltja a frusztráltság és a szomorúság érzése. Ördögi kör ez, amelyet már sokszor végigjárt.

Bill mesterien *játssza az áldozat szerepét.*

Tudja, hogyan keltsen együttérzést, és hogyan éreztesse másokkal, mennyire rosszak, amiért „elhagyták” őt, amikor a leginkább szüksége lett volna rájuk. Janice pedig rendelkezik mindazokkal a személyiségjegyekkel, amelyek miatt gondolkodás nélkül áldozatul esik ennek a taktikának. Nem szereti rossznak látni magát. Nem akar megbántani senkit. Valójában ő az a típusú gondoskodó ember, aki többet törődik mások boldogságával, mint a sajátjával.

Amikor önzőnek érzi magát, úrrá lesz rajta a büntudat és a szégyenérzet. Így amikor Bill az áldozatszerepet együtt alkalmazza a *büntudatkeltés* és a *szégyenérzetkeltés* technikájával, Janice ellenállása megtörik. Bill ezenkívül hozzáértéssel *hárítja el a felelősséget*, ha a magatartásáról van szó. Azt állítja, csak akkor hazudozik és dühöng, amikor iszik, és csak akkor iszik, amikor Janice érzelmileg elhanyagolja őt. Két tökéletes bűnbak: Janice és az alkohol. Azonban még a bűnbakképzésnél is rombolóbb, hogy Janice áldozatul esik ennek a manipulációnak.

A nyerőautomata-szindróma

A kizsákmányoló, manipulatív kapcsolatokban kialakul egy tünetegyüttes, amely az áldozatot arra készteti, hogy maradjon, még akkor is, ha gyakran fontolgatja a szakítást.

Én ezt nyerőautomata-szindrómának nevezem. Aki játszott már félkarú rablón vagy hasonló pénzbedobós játékgépen, az tudja, milyen nehéz abbahagyni, még akkor is, ha sokat veszítettünk. Alapvetően négy oka van annak, hogy ez a szindróma foglyul ejti az embert. Először is vonzó a „főnyeremény”. Az emberek gyakran kapva kapnak a lehetőségen, hogy kezdetben viszonylag csekélynek tűnő befektetés fejében sokat kapjanak vissza valamiből. Másodszor az, hogy visszakapunk-e valamit erőfeszítéseinkért, attól függ, hányszor vagyunk hajlandók „válaszolni” (a behavioristák ezt megerősítési tervnek nevezik). Egy nyerőautomata esetében sokszor kell „válaszolnunk” (befektetnünk), hogy egyáltalán legyen nyerési esélyünk. Harmadszor: időnként „nyerünk” egy kisebb összeget. Ez megerősíti azt a meggyőződésünket, hogy nem hiába fektettünk be, és valóban lehetséges nagyobb nyereményhez jutni, ha folytatjuk a „játékot”. Negyedszer: miután a gép „kifosztott” bennünket, és már-már odébbállnánk, nehéz dilemmával kerülünk szembe. Ha kiszállunk, jelentős befektetést hagyunk veszni. Nemcsak „kizsákmányolókat” kell faképnél hagynunk, hanem önmagunkból is otthagynunk egy hatalmas darabot. Nehéz úgy kiszállni, hogy semmit nem tudunk felmutatni annyi idő- és energiaráfordítás után, kivéve összetört lelkünket. Fennáll a kísértés, hogy azt mondjuk magunknak: „Csak még egy utolsó érmét bedobok...”

Kapcsolatuk kezdetén Bill nagyon figyelmes és megnyerő volt a feleségével. Janice számára ez annak a jele volt, hogy Bill tényleg értékeli őt. Nagy becsben tartotta ezt a látszólagos elismerést. Aztán nemsokára nyilvánvalóvá vált, hogy Janice egyre kevésbé részesül Bill figyelmében és érzelmi támogatásában, hacsak nem „ad oda” magából egy jelentős részt, miközben eleget tesz a férfi óhajainak. Időnként, amikor a férfi minden igényét kielégítette, kapott tőle egy kis elismerést, amire nagy szüksége volt. Az évek során ezekért az apró „jutalmakért” nagyon sokat áldozott fel magából. A játékgép-szindróma segített fenntartani azt az illúziót, hogy van beleszólása a dolgokba, miközben valójában kifosztották. Ám mivel már olyan sokat befektetett, nagyon nehéz kiszállnia. Emellett, ha valóban elmegy, és beismeri, hogy éveken át súlyos hibát követett el, valószínűleg szégyellni fogja magát. Janice számára a büntudat és a szégyen óriási problémát jelent, és még inkább megnehezíti a szakítást.

Agresszív személyiségek „gyógyulófélben”

Janice és Bill esete – és sok későbbi hasonló – bebizonyította, hogy a valódi kémiai addikciók kezelését célzó hagyományos „gyógyulási modellek” alapfilozófiája kártékony hatású, amikor agresszív (vagy rejtett agresszív)

karakterzavaros szerfüggő egyének kezelésére alkalmazzák őket. Ezek a modellek a kizsákmányoló és érzelmileg *független* személyiséget gyakran áldozatnak és *függőnek* állítják be. A hagyományos modell Billt szerfüggőnek, Janice-t pedig *kodependensnek*, társfüggőnek tekinti. Az utóbbi években buzgó hivatásos szakmabeliek a kodependencia-modellt kiterjesztették a személyközi függőség minden válfajára. E szerint a túláltalánosító szemlélet szerint bizonyos mértékben *mindenki* társfüggő. Igen, vannak ténylegesen függő és társfüggő emberek, de ezek az esetek nem olyan gyakoriak, mint azt sokan állítják. Sokproblémás kapcsolatban egy érzelmileg független, kizsákmányoló és egy bizonytalan, túlzott érzelmi függőséggel küszködő partnert találunk. Bill aktív független (agresszív), élőködő személyiség. Janice pedig nem társfüggő, hanem egyszerűen érzelmileg függő személyiség, és ezzel ideális áldozat. Bill aktív független megküzdő stílusa minden cselekedetében tükröződik. Mindig egyedül dolgozik, mert irtózik attól, hogy másoknak alárendelje magát. Amikor üzlettársaival golfozik, mindig ő vezeti a golfkocsit. Bármit gondolunk is italozása hosszú távú következményeiről, mindig gondosan ügyel rá, hogy vigyázzon magára. Titokban külön bankszámlája van, ahonnan társaival bonyolított „üzleti útjait” finanszírozza, továbbá fenntart egy találkahelyet számos nőismerőseivel folytatott légyottjaihoz. Noha taktikájával – miszerint a nélkülöző férjet játssza – azt a látszatot kelti, hogy Janice-től függ, az a vágya, hogy megtartsa az asszonyt, elsősorban gyakorlatias okokra vezethető vissza. Jelentős vagyona és ingatlanjai vannak, és nem akar tisztességesen megállapodni a válásról. Inkább magához láncolja Janice-t, miközben titokban a nőgyeit bonyolítja. Ne hagyjuk, hogy megtévesszen minket: Bill nagyon is *független* fickó. Lehet persze azzal érvelni, hogy a kémiai függőség (szerfüggőség) önálló probléma, vagyis nincs köze az érzelmi függetlenséghez vagy függőséghez. Tapasztalataim szerint azonban a kizsákmányoló személyiségek hasonló magatartási mintákat mutatnak életük minden „tárgykapcsolatában”, *ideértve a választott szert is*. Bill nem meríti ki a tényleges kémiai függőség (szenvedélybetegség) kritériumait. Alkoholfogyasztási szokásai inkább egy *ciklikus szerfüggő* egyén viselkedésére hasonlítanak. A bizonyítékok tanúsága szerint Bill a szereket és az embereket is *kedve szerint* fogyasztja.

Az a tapasztalatom (és ez egyre több szakmabeli tapasztalatával egybevág), hogy az agresszív karakterzavaros egyének esetében nem hoznak jelentős eredményeket azok a terápiák, amelyek bármilyen módon függőnek tekintik, és ennek megfelelően kezelik őket. Amikor Janice korábban megpróbálta Billt terápiára kényszeríteni (ahova ő elment, hogy megbékítse a nőt), egy helyi kórház addiktológiai osztályára vették fel. Ezek a kémiai függőség kezelését szolgáló, tizenkét lépéses terápiás modellre épülő programok homlokegyenest ellentétesek az agresszív személyiség mivoltával. Az ilyen emberek számára a tehetetlenség beismerése legmélyebben gyökerező meggyőződéseiket kérdőjelezi meg. Túlfejlett énképükkel összeegyeztethetetlen annak elfogadása, hogy a gyógyulás kulcsa egy felsőbb hatalom kezében van. Taszítja őket a gondolat, hogy akaratukat és életvitelüket egy ilyen felsőbb hatalomnak vessék alá. Ésszerűtlen azt várni tőlük, hogy bármilyen tekintetben függőnek lássák magukat, amikor egész életükben büszkék voltak aktív interperszonális függetlenségükre. Ha terápiára kényszerítik őket, azt mondják, amit kell, hogy könnyebben szabaduljanak (ez a *látszatbelátás* taktikája), ám a szívük mélyén ritkán teszik igazán magukévá ezeknek a programoknak az alapfilozófiáját.

Ahogy az a szubmisszív személyiségek esetében gyakran előfordul, Janice eleinte vonzódott Billhez, mert amikor vele volt, magabiztos, független stílusa a biztonság érzését keltette benne. Saját magát nem tartotta sokra, és nem igazán hitte, hogy képes magáról gondoskodni. Önértékelését mások helyesléséből és támogatásából merítette, ennél fogva mindig hagyta, hogy kizsákmányolják. Janice viselkedése pontosabban illeszkedik a szenvedélybetegség klasszikus modelljéhez,

mint férjéé. A hagyományos terápiás programok alapfilozófiája inkább *neki* felelne meg. Azzal, hogy önértékelését Bill helyeslésétől teszi függővé, ő lesz a férfinak a rabja, akár egy *szenvedélybeteg*. Ráadásul azért nem tud lemondani a számára romboló hatású kapcsolatról, mert hozzászokott annak fájdalmas oldalához, és még mindig kap belőle valamit, amire kétségbeesett szüksége van. Fokozódó toleranciája miatt ugyanis egyre nagyobb mértékű kizsákmányolásra van szüksége ahhoz, hogy végül akkora fájdalmat érezzen, amely a szenvedélybetegségből való kitörésre készíti. Amikor megkísérli a kiszakadást, az elvonás pszichológiai tüneteit éli át. A tolerancia és az elvonási tünetek a valódi szenvedélybetegség jelei. Az olyan emberek számára, mint Janice, a Névtelen Alkoholisták ülésai vagy a társfüggőséget kezelő csoportok valódi segítséget jelenthetnek, mivel – kizsákmányoló partnereiktől eltérően – viselkedési mintáik jól illeszkednek a függőségi modellhez, továbbá – ahogy azt a modell szintén leírja – néha olyan érzelmi mélypontra jutnak, és annyira ki akarnak törni a fájdalmas helyzetből, hogy megteszik a szükséges lépéseket a gyógyulás felé.

A kizsákmányoló kapcsolatok lényege

Az egyik tanfolyamomon egy résztvevő megkérdezte, hogy ha Bill a legkevésbé sem társfüggő, akkor vajon miért küzdött annyira, hogy ne veszítse el Janice-t. Azt feleltem, hogy Bill mint agresszív személyiség gyűlöl veszíteni. Ez számára az uralmi és a hatalmi pozíció feladását jelenti. Nem számít, milyen kapcsolatban él Bill, mindig fölényben és irányító helyzetben akar lenni. Legyen szó bármilyen kizsákmányoló kapcsolatról, az agresszor vágyának tárgya sosem a másik személy, hanem a pozíció. Amikor Janice elég erősnek érzi magát ahhoz, hogy akár csak fontolgassa a szakítást, felborul a hatalmi egyensúly. Ekkor Bill támadásba lendül.

Nem azért harcol, hogy megtartsa a nőt, akit szeret, kíván, vagy akire szüksége van. Azért harcol, hogy továbbra is ő maradjon felül.

Karakterzavaránál fogva Bill emellett leginkább birtoktárgynak tekinti Janice-t. Mint ilyen, Janice nem élhet önálló életet vagy – ami még rosszabb – jobb életet valaki mással.

Ami Billt illeti, Janice a tulajdona, és ha a nő bármilyen lépést tesz a függetlenség irányába, azt ő a személyével és a dominanciához való „jogával” szembeni elutasításnak tekinti.

L. Ritók Nóra A nyomor széle c. blogjának bejegyzéseiből

220. Összefogás

2011-08-20 09:37:43

Ezt a blogot most nem lehet kommentelni. Amikor így állapotunk meg az fn-nel, azt hittem, csak átmeneti állapot lesz.

De nem tudom, mikor lehetne ezt visszaállítani. A blog népszerű, sokan olvassák, és sokan megosztják, vagy részleteket tesznek fel belőle más oldalakra. Ott pedig vannak kommentek. Néha beleolvasok. Nem mazochizmusból, csak azért, hogy érzékeljek valamit a változásból. És azt hiszem, a helyzet nemhogy javulna, de romlik.

Félelmetes, gyűlölködő, vádló beírások olvashatók sorra. Izzó gyűlölet, egymás lealázása, a néha próbálkozó pozitív, vagy csitító kommentelők porba tiprása a jellemző. Aztán a végén, mikor már kevesebb az írás, mert jön más, újabb, amit lehet köpködni, akkor valami nagy egységesség, összefogás-hangulat jön át, na ugye, sikerült, mi voltunk az erősebbek, elhallgatott, kussolt végre az is, aki próbálta másképp láttatni a dolgokat. Ez a nagy egyetértés pedig csak fokozza a félelmemet.

Mint most is. Az iskolakezdéssel kapcsolatos blogbeírásomra más civil szervezetek, csoportosulások, baráti társaságok is reagáltak. Megértették, megérezték a problémát, és mellénk álltak. Gyűjtésbe kezdtek, felhívásokat tettek közzé az oldalukon. Amiket lehet kommentelni. Hát véleményezik is, buzgón cigányozva, ja, persze zsidózva is, mert a kettő elválaszthatatlan, a negatív tapasztaltok sorával. Ami persze van. Nem ezt akarom megkérdőjelezni.

Inkább azzal van bajom, hogy csak ez van. Nyilván, mert csak ezt akarják látni.. Most, az ösztöndíjprogramunk kapcsán átnéztem egy faluban a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek évi tanulmányi eredményeit. Az első öt gyerek (mind cigány) tanulmányi eredménye mind fölülte van a négyesnek, a legjobb 4,8. Pedig ők is nyomorban élnek. És ők is cigányok. És nekik sincs elég füzetre, tolltartóra, táskára. Persze a kommentelők szerint őket sem kell segíteni. Még a használt tolltartóval sem. Semmivel sem. Mert „oda” tartoznak. Szerintük inkább el kellene taposni őket.

Egy éve kb. annak, hogy egy szervezet egy gyűjtőakcióhoz fotókat kért tőlem. Pironkodva mondták: ha kérhetik, ne cigánygyerek legyen a képen. Mert a leendő támogatóknak ez kikötése volt. Világosan kinyilvánította, hogy cigánynak nem ad.

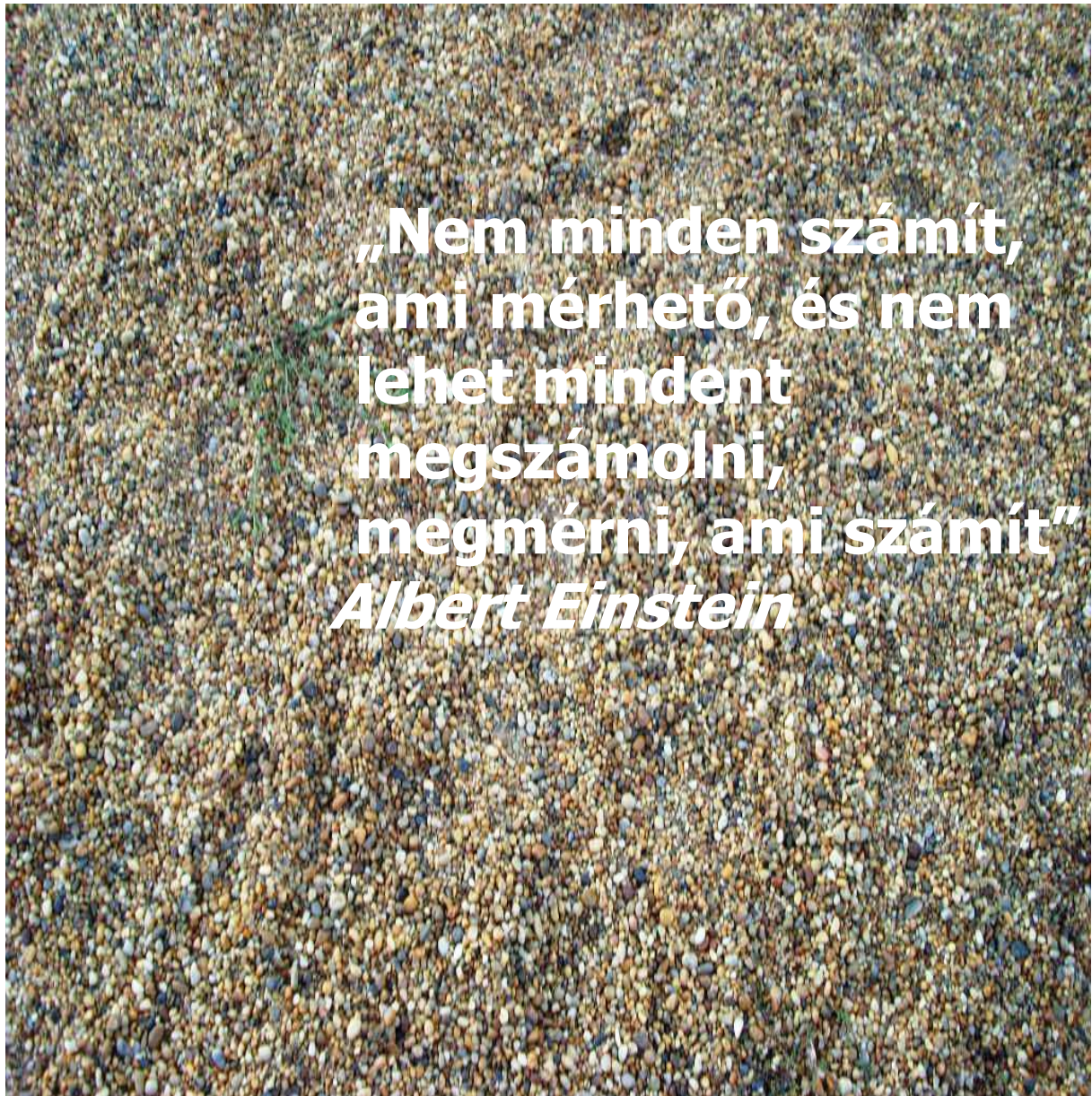
Nem tudom, hogy lehetne megértetni, hogy ez nem jó irány. Hogy a szegénységben benne van ma már a nem cigány is. És a cigánnyal is kezdeni kellene valamit, mert ugyanabban az országban élünk. Hogy dolgozni kellene az összefogáson, nem szítani állandóan a széthúzást. Nem gyűlölködve általánosítani, hanem megoldást keresni. De ez nálunk lassan eltűnik. Figyelem a vitákat a környezetemben, témától függetlenül: a „nem”, „nem jó”, „nem így” a leggyakrabban elhangzó kifejezés. Ha javasolom, tegyék mellé a „hogyan kellene” vagy a „javaslatom szerint” szavakat is, megcsappan a véleményt mondók sora. Nem keressük a megoldást, csak elutasítjuk a helyzetet. Mi lesz ebből?

Pedig van, ahol másképp próbálják. Szerencsémre bekerülhettünk a Máltai Szeretetszolgálat „Kirekesztett közösségek terepszemléletű támogatása” című programjába. Ahol a mai magyar

viszonylatban sajnálatosan szokatlan, bár szerintem teljesen normális összefogás van, egy probléma megoldása érdekében. Ezt a mindenki által ismert *katolikus* szervezetet ugyanis az OSI (Soros) támogatja ebben a programban, ami ugye egy *zsidó* ember vagyonából szervez támogató projekteket. A nyolc támogatott között van pl. a sajkázai program, amit egy *buddhista* egyház tart fenn, és persze mi is, akik *nem vallásos* alapon szervezzük a szociális munkát. És mindez, ebben a körben senkit sem zavar. Felülemelkedve a saját nézeteken, a problémára koncentrálni, egymást tiszteletben tartva, összefogva dolgozik a csapat egy mindenki számára élhetőbb világért. Van ebben számomra valami szimbolikus. És fájdalmasan hiányzó. Amit jó lenne valahogy szélesebb körben szemléletté emelni.

Mert képesnek kellene lennünk végre azokra a megoldandó helyzetekre, problémákra koncentrálni, amelyek egyre mélyebbre sodornak bennünket. Figyelni arra, hogy az energiát ne a gyűlöletből merítsük. Mert az a gyűlölködőt is rombolja, még, ha átmenetileg úgy is tűnik, neki van ereje. Ügyelnünk kellene arra is, amíg nem késő, hogy az egyetértés ne a másik megalázásában, kirekesztésében valósuljon meg. Hogy végre az elutasítást váltsa fel valami konstruktív együttgondolkodás.

221. Megint az áram

2011-08-24 21:23:56

A villanyóra projektünk szépen halad, de úgy tűnik, mindig van utánpótlása az áramfizetés elmulasztása miatt elsötétülő házaknak.

Ahol már sikerült a kártyás óra felszereltetése, ott jól működik a rendszer.

Előfordul, hogy segítséget kérnek, főleg, mert nem tudnak csekket kérni, befizetni, elfaxolni, visszaigazolást kapni. Mert a csekkért be kell utazni a városba, és ott is csak hétfőn és pénteken van ügyfélfogadás, ha otthon van csekk, mert kértünk nekik többet, azt el kell faxolni a befizetés után, és sok helyen nincs honnan. És a kódot sincs hova kérni sms-ben, ha nincs telefon.

Lassan szokták meg, hogy ne pénteken délután szóljanak, mert akkor már legközelebb csak hétfőn lehet segíteni. És a hétvége sötétben telik. A kártyás óra figyelmet igényel. Meg kellett szokni ezt is.

Először azt hittem, egyszer a végére érünk majd. És mindenhol lesz villany. De a tartozások felhalmozódása óriási. Néhol mi is csodálkozunk, hogy eddig nem kötötte ki az órát egyik-másik háznál az áramszolgáltató.

A héten két helyre jöttek meg a villanszerelők. Két házhoz, egymás mellett. Két család. Sok gyerekekkel. Az egyikben volt csak villanyóra. Annak a nevéen, aki a másikban lakik. Mindkét család onnan vitte az áramot. És előtte még mások is. Így ment a tartozás 600 ezer Ft fölé. Ekkora összeggel nem tudnak mit kezdeni. Ezt lehetetlen visszafizetni nekik.

Most van ugyan munka, hagymaszedés, 3500 Ft a napszám. Ebben a melegben embert próbáló. De mennek, családonként ketten is. Az 7 ezer egy nap alatt. Nagy pénz. A legutóbbi napszám csak 2800 Ft-ot jelentett. Persze feketén megy a munka. Nem is értem, miért nem engedték a 15 éves fiút dolgozni...hogya kiskorú...Hiába, törvénytisztelő a munkaadó.

Mi már régóta vártuk, hogy az órákikötés itt bekövetkezzen. Szóltunk is néha nekik, hogy nem fog így sokáig menni a dolog. Nem is ment. Aztán reggel jött a kétségbeesett sms. Egymás után négy is. Hogy kikötötték. És segítsünk, de azonnal.

Persze próbálunk. De nem egyszerű. Egyik lakás sem a benne élő nevéen van. Sőt, azt sem tudjuk, kié. Valami halvány emlékek vannak a családokban, hogy egy románé, vagyis kettőé a két ház, de nem tudják sem a nevét, sem az elérhetőségét.

Volt olyan időszak, hogy sokan vettek itt, a határ mentén házat, Romániából, de bele nem költöztek soha. És a házak nem álltak sokáig üresen. Később már a beköltözők adták el másoknak, papír nélkül, minden nélkül, bemondásra. Úgyhogy elég nagy volt a mozgás. Aki ment, az meg csak tartozást hagyott a villanyon. A vízen csak azért nem, mert az egyik házban sincsen.

Most persze megakadtunk. Mert a lakcímkártyához legalább egy háztulajdonos kellene, akivel albérleti szerződés köthető, és akkor kereshetnénk a családban valakit, akinek a nevére kiváltható a védendő fogyasztó státusz, és megindítható a kártyás óra felszerelése. Nyomozunk, kérdezősködünk. Egyelőre eredménytelenül.

Ők pedig nehezen bírják. Az egyik családfő nagy hangon mondja, értsük meg, nem bírják villany, főleg tv nélkül. Egy hónapig biztosan nem. Így ők két nap után át is költöznek egy másik házba, az ottani asszony pedig a lányával onnan egy harmadikba. Egy ilyen csere, főleg átmenetileg megoldható, hiszen nincs sok cuccuk. A másik család marad a sötét házban, meg is van a baj rögtön, a patkányok a sötétben nekibátorodnak. És harapnak.

Persze a felnőttek türelmetlenek. És a gyerekek is. Azonnal kellene a villany. De ez, még ha minden papír adott is beletelik egy hónapba. Még akkor is, ha a listánkon, a gyerekek miatt előre vesszük őket.

Sosem tudunk fellélegezni. A problémák mindig utánpótlódnak.

222. Munka

2011-08-26 19:23:21

Valaki most azt mondta nekem, akár mit teszek, a kis falu, amelyik tele van cigánnyal, el fog tűnni. Hogy jobb, ha megbarátkozok a gondolattal.

De nem megy. Nem lehet elfogadni. Azt persze, érzem, tudom, hogy lassan hiába lesz minden próbálkozás, ha nem lesz munkalehetőség, amiből az emberek megélhetnek, akkor a mi munkánk sosem lesz képes igazi változásokat generálni.

Már két éve lesz hamarosan, hogy mindent lehetőséget körbejárok. De nehéz kitalálni bármit, amikor egy zsákfaluban gondolkodom, ahol a 360 emberből csak 6-nak van munkája. Ha az a pár ember, akiknek zöme nem is idevalósi, végez a környékbeli földeken gépi mezőgazdasági termelést, olyat, amihez nem kell kétkezi munka. Ha tele van a falu olyan felnőttekkel, akiknek nincsen semmi szakképesítésük.

Próbáltuk a KIÚT programot. Nem tudtuk megtalálni azt az öt embert, aki összetartó, egymást támogató közösséggé vált volna. Átgondoltuk a fekete munka kifejlesztését. De ott, ahol ez szilárdan jelen van, kudarcra ítélt a törvényeknek megfelelően adózó, éppen ezért drágább szolgáltatás. A másik, aki feketén dolgozik, olcsóbb marad, ehhez senki sem megy majd, még, ha törvényesebb is.

Gondolkodtunk persze mezőgazdaságban. A szociális földprogramtól a kecsketenyésztésen át, a sajtkészítésig, vagy a nyúltenyésztésig... Ezekhez lett volna pályázat, de hozzáértés kevésbé, és a hosszú megtérülés, a mezőgazdasági termékek értékesíthetőségének gondjai, a természet szélsőségessége, és főleg, hogy önkéntes munkából nehezen megoldható az állandó ottlét, irányítás, segítség, visszacsatolás, biztatás, ez mind túl nagy falatnak bizonyult eddig.

Persze volt, ami már az elején eszembe jutott, és most, egy kedves támogató ötletével visszatértem rá. Annak a látványa indította az ötletet, ahogy a felnőttek rajzoltak, festettek velünk, mikor közös délutánjaink voltak. Az a kitartó figyelem, örömteli alkotás, ami hirtelen olyan békessé varázsolta mindent. Ahogy a szép kikerült a kezük alól. Olyan dolog, amihez mi, segítők is jól értünk. Talán valahogy ezen a nyomvonalon kell elindulnunk. Sajátosat, különlegeset készíteni velük, ami esztétikus, teremtő jellegű. És persze eladható is. Tegnap pár asszonyt megkérdeztem. Lelkesedésem rájuk is átragadt. A jövő hónapban készítünk pár mintadarabot. Aztán majd meglátjuk. Eladható lesz-e, egyedisége teremt e piacot, tudjuk-e visszaforgatni a pénzt, talán műhellyé, nyersanyaggá, gépekké.

Nem akarok még egy telet velük így, a semmiben. Ha csak három asszony elindul velem, már az is jó lesz. Lesz jó példa.

Tudom, ahhoz, hogy sikeres legyen, sok dolognak kell összejönnie. Nekik el kell hinniük, hogy tudják csinálni. Meg kell tanulniuk. Kitartónak kell lenniük. Gyorsan jövedelmet kell adjon, mert a pénz így irgalmatlanul kevés. Nekünk érteni kell hozzá, hogy tudjunk segíteni. Mindenben, a folyamattól az értékesítésig, a törvényeknek való megfelelésig. Kellünk a biztatásban. A megerősítésben. Szabályokat kell kidolgoznunk közösen, amiket betartunk. Helyiség kell neki. Kapcsolatok, marketing.

De én mostanában többször megtapasztalhattam, nem vagyok egyedül. Vannak segítők, akik figyelik a kínládásomat, és mellém állnak azzal a tudással, ami nekünk nincs meg. Előre nézek. Sosem hátra. És velük, mindaz a komplex hatás, amit próbálunk kifejteni, lehetőségteremtő lehet.

Hallgattam az ózdi modell ötletét. Főleg az üvegház rész ragadta meg a figyelmemet. Ennek lényege, hogy épületek bontásából származó üvegtáblákból alakítanak ki üvegházakat romák lakóhelyeinek közelében, önkormányzati földeken, ahol növényeket nevelnének.

Nem tudok nem hallgatni róla. Próbálok elképzelni, hogy születhet egy ilyen ötlet: talán sétálva az utcán, látva egy ablakcsere „melléktermékeit” a régi üvegtáblákat, vagy a bontásra ítélt épületek üvegeit, imígyen gondolkozva: hm... mennyi üveg... milyen kár érte... mire lehetne ezt használni... lehet, jó lenne a cigányoknak... építhetnének belőle üvegházakat... másra úgy sem jó...

Sok pénzbe fog kerülni. Persze drukkolok, hogy sikerüljön. De én másképp tapasztalom, másképp gondolom. Nekem ez az egész bonyolultabb, nehezebb. A munkalehetőség persze kulcsszó. De mellé kell még tenni sok mindent, hogy eredményt hozzon. Meg lehet e úgy oldani, hogy már a kezdetnél van egy ilyen rossz mellékzöngéje? Hogy vihető ebbe bele az a lelkesedés, amit én tegnap az asszonyok szemében láttam felcsillanni? Meg tudja e adni ez az ötlet, a másra nem használható hulladékból való indulással azt a motivációt, ami kell a munkához? Nem bírom kiverni a fejből ezt a „ezeknek ez is jó” érzést.

Mi a semmiből kezdjük. De egy közös motivációval. Hittel és bizakodva.

223. Önfenntartás

2011-08-30 22:01:44

Igen, a munkalehetőség is nagyon fontos. De szinte ugyanennyire az, hogy a saját körülményeikben megtalálják az önfenntartás lehetőségeit.

Tegnap valaki, akivel rendszeresen eszmét, tapasztalatot cserélünk az esélyteremtés kapcsán, írt nekem. Azt kérdezte, szerintem hogyan lehetne rávenni őket pl. a befőzésre. Arra, hogy nyáron, amikor van zöldség, gyümölcs, próbáljanak meg tartalékolni télre, amikor nincs. Amikor nagyon nincs.

Biztosan van, akinél működne. Ismerek is olyat közülük, aki megteszi. Akinek az anyja, nagyanyja szintén befőzött. Akinek vannak ilyen irányú háztartás-vezetési tapasztalatai. Akinél ez szokásként, szemléletként hagyományozódott.

Ám ahol a háztartásvezetés a napi túlélésre koncentrál csupán, ahol sosincs elég, és a gyerekektől képtelenség eldugni bármit, akár egy napra is, ott ezt még nem lehet. Ott ez a női tevékenység is

csak a pillanatra koncentrálni, a mára, most legyen jó, holnap meg majd csak lesz valahogy. És persze ezt látja a gyerek is, ezt rögzíti magában, és neki sem megy majd másképp.

Talán menne, ha közösen csinálnánk, raktározna el, és adagolná ki télen. Mert megpróbálni valamit, a mi segítségünkkel, az már megy. Általában. Együtt valahogy könnyebb. Már mindig akad partner, ha ott vagyunk, jönnek, segítenek, érdeklődnek, javasolnak. Fontos ez nekünk is. Mert tanulunk is egymástól. Mi azt adjuk át, amit a többségi társadalomból lényegesnek érzünk. Ők pedig azt, amit az ő világukból fontosnak tartanak.

És naponta toljuk odébb a tervezés határát. Sokszor, újra és újra megerősítve. Hogy próbáljuk meg nem megenni a két doboz kekszét, hanem az egyiket eltenni holnapra. Hogy a vastag, meleg ruhára vigyázzunk nyáron, tegyük el, mert télen majd jól jön. Hogy a kályha most nem kell, de hamarosan szükséges lesz megint. De nehezen megy. Mert a szükség gyakran felülírja a logikát, és nincs belső figyelmeztető hang, belülről jövő megerősítés sem. Szóval, a befőzéstől szerintem még messze vagyunk.

A kiskert már előrelépés volt. Már ahol sikerült meglépni. Lassan kezdjük az őszi ásás fontosságát hangoztatni. Hogy jövőre többet, jobban termelhessenek.

Most pedig itt van nekünk a másik, a biobrikett.

Ötlettel teli önkéntesünk hozta be a dolgot, a fejlődő országokban kipróbált, az interneten is fellelhető biobrikett technológiáját. Amivel mezőgazdasági melléktermékekből, szalmából, törekből vagy más növényi hulladékból és áztatott papírból, szinte bármiből, ami szárazon éghető, préselt korongokat lehet készíteni. Olyat, ami segítheti az önfenntartást, és környezetbarát módon felhasználja mindazt, ami a környékükön fellelhető.

A prést elkészítettük. Az ötlethozónk napokon át kísérletezett az arányokkal, a szemcsenagysággal, hogy a legjobb legyen. Nem nehéz munka különben, a gyerekeknek is megy. Ők ott asszisztáltak végig, komoly játéknak fogva fel a próbálkozást. Meg az is jó volt nekik, hogy történt valami.

Most tovább kell lépni. Jó lenne egy hosszú, meleg ősz, hogy legalább pár felnőtt is kipróbálhassa. A száraz, éghető korongok télen majd meleget adnak, nem kell fejszével a vállon keresgélni a jövéseket, vagy fát lopni, mert lesz mivel fűteni. Talán kímélve lesz az erdő is, nem lesz annyi szabálysértés, indulat.

Most csak pár felnőttre lesz idő. De a hír majd elmegy, a tapasztalat megerősít, és jövőre talán többen próbálják majd ki, hogy így is lehet. Nyáron, az árokparti üldögélés helyett brikettet készíteni, megszáritani, összerakni, elraktározni télire. Idő, anyag, és most már eszköz is van hozzá.

Azt hiszem, hogy egy kis lépés alapjai megint megerősödtek.

224. Szolidaritás

2011-09-01 22:04:39

A hét híre volt számomra. Legalábbis az, ami legjobban elgondolkodtatott. És már végképp nem tudom, hogyan lehetne a döntéshozók figyelmét ráirányítani a valóságra.

Persze tudom, a magyarság nagyon fontos. A határon túliak is. Sokban segítjük mi is őket, az ottani iskolákat, pedagógusokat, gyerekeket. És persze megértem, hogy a szegény, vagy a cigány gyerekek öltözködése nem hangzik olyan jól ma, mint a

csíksomlyói gyerekeké... De talán észre kellene venni végre, hogy ők is itt vannak. Most. Ebben a társadalomban.

Olvasom az államtitkár felhívását, milyen nagy kár, hogy a csíksomlyói kisdíákok nem tudnak „szép népviseletbe öltözni s úgy menni a templomba, az ünnepélyre, ahogy a többi odaválási magyar gyerek.” És ezért gyűjtsünk, adjanak a gyerekek 100 forintot... mert már máskor is remekül sikerült egy ilyen akció.

Persze. Én is nagyon szeretem a csíksomlyói gyerekeket. És próbálom jól értelmezni ennek a felhívásnak az üzenetét. De nem bírom. Nem bírom annak ellenére, hogy rendkívül megható, hogy ezek a gyerekek a templomba mennek. Hogy ők bizonyára jók, nemesek, nem úgy, mint emezek. Akik talán még oda sem akarnak menni.

A kistérségünkben, hála az odaforduló embereknek, több mint 200 gyereknek adhattunk, és adhatunk még iskolaszert. Amikor a többi suliba még be sem jöttek a tanárok, mi már három hete csomagoltunk, porcióztunk, töltöttünk meg táskákat, tolltartókat, rendszereztünk méretre ruhákat, tornacipőket, és vittük ki a falvakba, a gyerekeknek. Olyanoknak, akiknek nem jut füzetcsomagra, színes korongra, és ceruzára sem. Ahol senki sem oszt effélét. És azoknak is, akik nem cigányok. Mert ők is rászorulnak. Sokan vannak, elsőtől középiskoláig. És egyre többen jönnek.

A hír ugyanis futótűzként terjed, jönnek telefonok, és jönnek személyesen is. Azokból a falvakból is, távolabbról, ahol még nem vagyunk jelen. Sovány, és nagyon koszos asszony áll meg az ajtóban, mögötte hasonlóan ápolatlan gyerekek kukucskálnak be. Tisztelettel köszön, és mondja, hallotta, itt segítenek. Mert a gyerekeknek semmijük sincs az iskolába. Öt gyereke van. Érdeklődöm, az önkormányzat, vagy a CKÖ nem segítene e. A fejét csóválja. Nem, nem kapnak semmit. El kell hinnem. Tudom, több falu nem tud segíteni. És több CKÖ nem is tudott pályázni efféle forrásra. Ahhoz kellene valaki, aki segít ebben nekik. De sok helyen nincs. Persze adunk, bár rájuk nem terveztünk. De kerül nekik is pár dolog, amivel el lehet indulni.

És nincs vége. Pár perc, és ott a másik család. A gyerekek láthatóan örülnek a holmiknak. Nyomorultságuk, és az a szag, amit a mi támogatottjainknál már végre nem érzek, majdnem megmozdít belül bennem valamit: menni kell, mert ott is van nélkülöző, szerencsétlen sorsú gyerek. De muszáj megkeményíteni a lelkem: már nem lehet többet, nem bírjuk. Kevesen vagyunk ekkora elszegényedéshez.

Délután újabb körre megyünk, kis falvakba. A kislány most kezdi az elsőt. Örömmel próbálgatja a táskát, amiben ott lapul a füzetcsomag, és a felszerelt tolltartó is. Meztelen kis hátán túl nagy a mesefigurás táska, csúszkál ide-oda. Alul koszos nylonszoknya, nemrég vittük, már bőven megérett a mosásra. Bugyi nincs. És persze papucs, szandál sem. Az ovis ballagásra vitt fehér blúz, fekete szoknya már a múlté. Senki sem tudja, hol van. És ma ő is elkezdte az iskolát.

Érte és kis társaiért nem hirdetett gyűjtést az államtitkár. Őket nem tudom, nem bírom sehogysém a látókörükbe emelni. Pedig itt vannak, közöttünk. A kis falvakban. Olyanokban, mint Csíksomlyó. Csak a határon belül.

És ők is szeretnének cipőt, szoknyát, Őket nem zavarná, hogy nem egyforma. Vagy nincs rajta hímzés. Bár a magyar motívumok nekik is tetszenek. Elvégre ők is magyarok.

225. Egy álmom

2011-09-04 15:40:49

Emlékszem erre a szlogenre: merjünk nagyot álmodni... Hát merünk. De ezt is meghatározzák a lehetőségek.

Szeretek ezzel az asszonnyal beszélgetni. Sokszor legszívesebben magnóra venném, amiket mond, és lejátszanám azoknak, akik gondolkodás nélkül általánosítva köpnek le mindenkit közülük. Mint amikor arról beszélt, hogy most nincs gáza, és tűzhelye sem, és nem tud vizet melegíteni, de este akkor is megmosdik. Teljesen. Ő is, meg a gyerekek is. Mert a nélkül ő nem tudna lefeküdni.

Amikor leülünk beszélgetni, a szemlátomást nagyon szerény, de tisztára söpört földes házban, mindig körbefut a szemem. Most is észreveszem, a nemrég adott használt takarót, ami most szőnyegként funkcionál, hogy ne a döngölt föld látszódjon, és a pár szál őszirózsát is az asztalon. Ahogy jöttem be, a járda mellett láttam a tövét, onnan való lehet. Rózsaszín. És látom a virágos tányért is, amit nemrég kaptak tőlünk egy hagyatékából, a kislány hosszasan nézte, simogatta a ráfestett rózsákat. - Nagyon szép... -mondta. Még nem fogták be használatra. Még gyönyörködnek benne egy darabig.

Az asszonnyal mindig átbeszéljük a pénzbeosztás jelenlegi állását. Sok asszonnyal vagyok így. A szokásos kérdésekre, hogy mennyi jött be ebben a hónapban, volt e rendkívüli kiadás, sokan részletes beszámolóba kezdenek. Nem elszámoltatás ez, szó sincs róla. Inkább a közös átgondolása annak, mit lehetne tenni. Néhol nyilvánvaló, hogy sántít a beszámoló. Mert annyiból, ami marad, nem lehet megélni. Az már változó, hogy ezután merre kanyarodik a beszélgetés: a kamatos pénz felé, vagy valami más megoldás felé, ami szintén nem a törvények szerinti. Csak meghallgatni tudom. Amíg nincs más alternatíva, ami e helyett felkínálható, addig egy bizonyos határon belül nem jöhetnek elő a törvényekkel.

Most is hallgatok. Mert ehhez a büdzséhez nem lehet tanácsot adni. Legalábbis én nem tudok. Bár más biztosan tud. Aki jó messze van. És nem ennyiből él. Figyeltem is a múltkor a tv-ben. Egy szakértő mondta, az a baj, hogy pazarolunk. És nem tudjuk összébb húzni magukat. Pedig, ha tudnánk, könnyebb lenne. Könnyebben kijönne az ország a slamasztikából.

Szívesen elhívnám ide, nézze meg itt a spórolás lehetőségeit....A kép, amit az asszony vázol nekem, szinte átlagos ezeknél a családoknál. A befolyt pénzből az „OTP” kifizetése (mert náluk minden kölcsönnek ez a neve), a lakbér (igaz, nem a tulajdonos adta ki a házat), a gyógyszerek (mert az szinte mindenhol havi kiadás), a villany (ahol van) után nem sok marad. Víz itt sincs bent, de a kukáért fizetni kell. Azt is leszámoljuk.

Ami marad, két hétre, ha elég. - Utána muszáj kérni. - mondja. - Muszáj főznöm nekik, és nincs miből. De amikor megkapom a családít, mindig megadom. Mert akkor legközelebb nem adna senki. Csak az a baj, hogy így sosincs vége. Mert a tartozás miatt a következő hónapban sem tudom kihúzni kérés nélkül.

- Tudja, - mondja elmélázva - van nekem egy álmom. Hogy egyszer a hónap elején bevásároljak. Annyit, hogy elég legyen egy hónapra. Mert onnantól én egyenesbe jönnék. Csak egyszer ne kellene

kérni. Mert én be tudom osztani a pénzt. De mindig tartozásból kezdek. Görgetem, oszt sosincs vége.

Megkérem, írjon nekem össze a listát. Mert kíváncsi vagyok, mi a konkrét tartalma egy ilyen havi bevásárlásnak. Meg arra is, hogy miből, mennyit ír.

Másnapra összeírja. Semmi extra. Liszt, cukor, só, olaj, krumpli, hagyma, „színespaprika”-ahogy ő írja, szárazbab, száraztészta, rizs, hagyma, teafű, csirkefarhát, parizer, májkrém, és a végén, zárójelben lecsókolbász. Mint luxus. A lap másik oldalán mosószer és „hippo”. A mennyiségek is reálisak. Éppen elég neki, meg a három gyereknek. Mert egyedül neveli őket.

Szabadkozva mondja, hogy hűtője sincs, és a parizer, meg a farhát persze nem jó így, mert ha egy hónap alatt megesszük 5 kg farhátat, azt ugye egyszerre nem lehet...

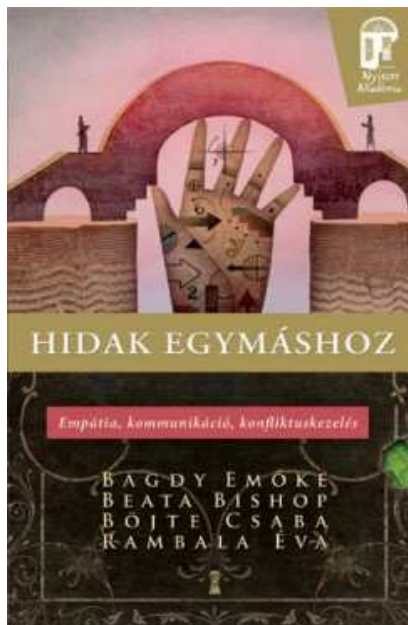
Ennyi hát egy álom ma. Vagyis neki ennyit adatott álmodni. Másnak nyilván mást. Attól függ, ki, melyik oldalon van. Ő itt. És esélytelen arra, hogy a másikhöz még az álmaiban is közelítsen.

Könyvespolcra

Hidak egymáshoz

Empátia, kommunikáció, konfliktuskezelés

[Bagdy Emőke](#) - [Beata Bishop](#) - [Böjte Csaba](#) - [Rambala Éva](#)

[KULCSLYUK KIADÓ KFT.](#)

Sorozat: [NYITOTT AKADÉMIA](#)

2011. Bp.

"A béke nem a konfliktus hiánya, hanem a konfliktus kezelésének képessége" - írta Dan Millman, a Békés harcos útja című könyv világhírű szerzője. Ez a kötet éppen erről szól: miként kezeljük életünk kikerülhetetlen konfliktusait, hogy azok ne robbantsák szét kapcsolatainkat, hanem épülhessünk, erősödhessünk általuk, külön-külön és együtt is? Minden egyes konfliktus lehetőség arra, hogy átmenetileg vagy akár végleg eltávolodjunk egymástól, ám fejlett empátiás készséggel és megfelelő kommunikációval egészen más eredményre is juthatunk. Ráadásul így nemcsak a kapcsolat, de a vitás helyzet kimenetele is jóval kedvezőbb lehet. Érdeemes megtanulni ennek a mikéntjét, mert e

képesség sokszorosan meghálálja az elsajátítására fordított erőfeszítéseket. A Nyitott Akadémia-sorozat új kötetében gyakorlatias kommunikációs és konfliktuskezelési technikákat, inspiráló gondolatokat és szívmengető történeteket egyaránt találhat az olvasó. A szerzők olyan hiteles személyiségek, akiknek egész élete és munkássága alátámasztja leírt mondataik érvényességét.

A tudattalan ösvényein

Életünk rejtett mozgatói

[Bagdy Emőke](#) - [Daubner Béla](#) - [Popper Péter](#) -
[Stenger Györgyi](#)

[JAFFA KIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.](#)

Sorozat: [MESTERKURZUS](#)

2010. BP.

Az ember hosszú évezredek óta próbál valami használható magyarázatot találni arra, hogy saját cselekedeteinek egy jelentős részét miért nem képes tudatosan irányítani, sőt, még megérteni sem. Már az ókorban felfigyeltek arra, hogy mindannyiunk életében jelen van egy olyan hatástömeg, amely független az akaratunktól, a tudatunktól, mégis beteljesedik. Ezt elnevezték anankének, vagyis szükségszerűségnek, kikerülhetetlen végzetnek. A pszichológia nyelvén először C. G. Carus, majd Sigmund Freud fogalmazta meg, hogy a léleknek van egy sötét, titkos tartománya is, a tudattalan, amely lényegesen nagyobb hatást gyakorol személyiségünkre és sorsunkra, mint gondolnánk. Nem csoda hát, hogy kíváncsiak vagyunk a jéghegy nem látható részére, a kulcsra életünk nagy kérdéseihöz. Az önismeret valódi útja, ha megtanulunk kommunikálni tudattalanunkkal a maga sajátos nyelvén. A Mesterkurzus-sorozat egyik legizgalmasabb kötetében négy kiváló szakember vezetésével fedezhetjük fel lelkünk árnyékos ösvényeit.

*Ha valaki a tudásával nem tud mit kezdeni,
minél többet tud, annál jobban
összezavarodik.*

Herbert Spencer

Filmajánló

Nader és Simin - Egy elválás története

(Jodaeiye Nader az Simin)

színes, feliratos, iráni filmdráma, 123 perc, 2011

rendező: [Asgar Farhadi](#)

forgatókönyvíró: [Asgar Farhadi](#)

operatőr: [Mahmoud Kalari](#)

szereplő(k):

[Peyman Moaadi](#) (Nader)

[Leila Hatami](#) (Simin)

[Sareh Bayat](#) (Razieh)

[Sarina Farhadi](#) (Termeh)

[Kimia Hosseini](#) (Somayeh)

Családi kör Teheránból

2011. augusztus 24.

Ha kicsit pikírtlen szeretnénk fogalmazni, akkor ez az a film, amelyik lekaszált mindent idén Berlinben Tarr Béla Torinói lova előtt... Valójában persze alig összevethető a két film, hogy mást ne mondjak, ebben a ropogósan friss iráni filmben fél perc alatt többet beszélnek, mint Tarr apokalipszisében összesen. És az sem teljesen érdektelen, hogy mit...

Ashgar Farhadi

A Nader és Simin – Egy elválás története című filmet a jelenkori iráni film egyik legelismertebb alkotója, Ashgar Farhadi rendezte. El lehet gondolkodni, vajon mi lehet az oka, hogy az utóbbi néhány évtizedben komoly és nívós

filmfesztiválokra rendre megjelenik egy-egy iráni filmes, és az gyakran szépen végig is kaszálja filmjével a díjkiosztót. Kiarostami, Makhmalbaf és a többi, méltán híres iráni filmeshez Farhadi 2009-es [Elly története](#) című filmjével csatlakozott végérvényesen és visszavonhatatlanul, amely 11 díjat és 6 jelölést gyűjtött be a különböző szemléken, inkluzíve a berlini Ezüst Medvével. A filmet láthattuk a 2009-es Titanicon mi is, én magam nem voltam általa nagyon lenyűgözve, de ez legyen az én bajom. A kissé szappanoperás eszközökkel operáló melodráma számomra túl színes, túl hangos volt, azt azonban semmi szín alatt nem lehet elvitatni tőle, hogy szép kis rést nyitott az egyik legszigorúbb iszlám állam minden szennyest (és minden értéket) elrejtteni kívánó, vastag függönyén és betekintést engedett e sajátos szokások, rítusok és hagyományok uralta színes társadalomba. Farhadi persze tévésorozatokkal kezdte pályáját, így ehhez a kifejezőmódhoz való ragaszkodása talán érthető is, főleg, ha azt valódi tartalommal is sikerül megtöltenie... Nader és Simin válásának bonyolult történetét feldolgozó filmje sok tekintetben kapcsolható Elly történetéhez.

Berlinben még többet kaszált (gyakorlatilag majd' mindent), azonban számunkra talán fontosabb, hogy tartalmi vonatkozásaiban is tovább tudott lépni, ami által egy koncepciózusan felépített, tudatos filmes életpályája rajzolódik ki.

Hajszálkeresztben az iráni középosztály

Farhadi e filmjében is a helyi viszonyokat tekintve viszonylag liberális teheráni középosztály körébe viszi el nézőit. Nader banktisztviselő, Simin pedig művelt, művészi ambíciókat dédelgető, polgári családból származó nő, aki külföldre készül távozni. A férj azonban nem akarja magára hagyni súlyosan Alzheimer-kóros, kvázi magatehetetlen apját – ez a válás oka. Kettejük közötti laza, ám igen nehezen eltéphető kapocs 11 éves lányuk, aki mindkettőjükhöz ragaszkodik. Nader kényszerűségében egy bejárónőt fogad fel, aki viszont vallási indokokra hivatkozva nehezen birkózik meg a beteg öreg gondozásával. Egy nap Nader arra érkezik haza, hogy apja félholtan, félig az ágyhoz kötözve fekszik a padlón, a bejárónő pedig sehol. A férfi dühödten dobja ki a nőt a lakásból... Néhány nap múlva tudomására jut, hogy a bejárónő terhes volt, és állítólag a férfi bántalmazásának "köszönhetően" elvetélt. Nadert gyilkossággal vádolja a bejárónő családja – a felesége sem segíti, a nála maradt lányával sem tud igazán mit kezdeni és a hétköznapi teendők is megoldhatatlan feladatot jelentenek számára. Élete lassan összeomlik. A sajátos iráni viszonyoknak megfelelően minden képlékeny, mindenki csúsztatásokba, sőt hazugságokba bonyolódik, a hatalom az ügy megoldásában semmit nem segít, így a megoldás is egyre jobban a beláthatatlan messzeségbe vész...

Mint a Családi körben...

A filmben élesen ütközik a viszonylag szabadabb életfelfogású, a vallási előírásokat csak lazán betartó középosztálybéli milió a bejárónő által képviselt konzervatív, vallásos szemlélettel. Részlet-gazdag képet kapunk a különböző szintű családi és családon kívüli kapcsolatokról, kicsit oly módon, mint ahogy azt régen a Magyar Televízió népszerű társadalomtudományi nevelőműsorából, a Családi körből, csak éppen ahhoz képest kevéssé didaktikus a probléma felvetése és bonyolítása, a végén pedig szegény Ranschburg Tanár Úr nem mondja meg, ki, mit nem csinált jól. Farhadi filmjében gondosan ügyel, mit, meddig és milyen mélységben mutathat meg, tudva jól, az iráni iszlám rendszer nem viccel azokkal, akiket ellenségként jelöl meg. A rendszert ekképpen nem kritizálja, csakis emberi problémákról, ezúttal is egy majdnem-bűnügyről beszél (mint az Elly történetében is). Azonban ahogyan az ügy fokozatosan bomlik ki előttünk, ahogyan ezzel összefüggésben folyamatosan változnak a történet szereplőinek motivációi, indokai, és nemcsak előttünk, nézők előtt, de szinte önmaguk előtt, a filmben is, ahogyan egymás után feslenek fel a valóság "héjai"; úgy bontakozik ki a tűpontos, finoman raszteres kép a modern Teherán társadalmának egy jellegzetes rétegéről. Farhadi itt már nagyon tudja ezt a nyelvet, hogyan lopja ki társadalomkritikus látteletét az iszlám cenzúra zord és figyelő szemei elől. Nader és Simin válásának története izgalmas és érdekes film, feltéve, ha érdekel minket, milyen az élet ma Teheránban.

Kinek ajánljuk?

- A hajdani Családi kör nézőinek.
- Akik látták a 2009-es Titanicon az Elly történetét.
- Akik nem idegenkednek az egzotikus filmektől, melyekben fura és érthetetlen nyelven beszélnek, méghozzá igen sokat.

Kinek nem?

- Azoknak, akik irtóznak a kiabálós, veszekedős filmektől.

- Azoknak, akiknek éppen elég saját életük rögválósága.
- Azoknak, akik most éppen valami szép, rózsaszín történetre vágnak.

7/10

(efes), PORT.hu

Zajhábóritók

Sound of Noise | Svéd-francia film | **Rendező:** Ola Simonsson, Johannes Stjärne Nilsson | **Zene:** Magnus Börjeson & Six Drummers | **Főszereplők:** Bengt Nilsson, Sven Ahlström, Peter Schildt, Sanna Persson Halapi, Magnus Börjeson, Anders Vestergård, Fredrik Myhr, Marcus Haraldson Boij, Johannes Björk

Egy vígjáték szerelemről, bolondságról és hangos dobolásról

Amadeus Warnebring örült meg teljesen vagy körülötte az egész világ? Akárhogy is van, karrierje legfogósabb feladatáról kiderül, hogy az élete egyetlen menekvése. A *Zajhábóritók* egy elkötelezett rendőrrel szól, aki miközben egy dobosokból álló furcsa bandát üldöz, rákényszerül, hogy leszálljon privát poklának hetedik körébe és szembenézzen a Zenével.

A történet

Amadeus Warnebring, a rendőr egy nagy múltú zenész családba született. De ő maga botfűlű és utálja a zenét. Akkor kavarodik teljesen össze az élete, mikor hat excentrikus dobos elhatározza, hogy zenei hadjáratot indít, mégpedig úgy, hogy a várost használják hangszerül. Hogy elkapja a *sorozatzenészeket*, Warnebringnek be kell lépnie abba a világba, ami elől egész életében menekülni akart – a ritmus és zene világába.

Az inspiráció

Ola Simonsson és Johannes Stjärne Nilsson rendezők évekig kutatták a zene világát. Mindig bennük volt a késztetés, hogy felderítsék a zene és a zaj közti határsávot.

A *Zenemű egy lakásra és hat dobosra* című 2001-es rövidfilmjükben az volt a céljuk, hogy a történetben a zene és a képek egyenrangú elemek legyenek. A rendezők összeültek barátjukkal és korábbi munkatársukkal, Magnus Börjeson zeneszerzővel, és bevontak több dobost is a kreatív munkába. Kilenc évvel később a rövidfilmet még mindig ezrek töltötték le naponta és több, mint tíz millióan nézték meg csak a YouTube-on. Az ötlet, hogy a mindennapi zajokból zene komponálható, sok embert megfogott már, kortól, származástól, kultúrától függetlenül. A *Zenemű egy lakásra és hat dobosra* messze hangzó siker volt. 2001-ben Cannes-ban jelölték az Aranypálmára és azóta több, mint harminc nemzetközi díjat nyert. A film után a rendezők és a hat dobos többször összeálltak, a koncepción alapuló rövid, zenei

előadások kedvéért. Autókon, háztartási eszközökön előadott erőteljes koncertek arra ösztönözték őket, hogy valami komolyabba vágjanak bele. Jöttek az ötletek, a jelenetek, a zenei motívumok, kézenfekvő volt, hogy mindezt egy nagy játékfilmbe sűrítsék. Beszélgetéseik során felmerült bennük az ötlet, hogy egy várost is lehet hangszerként használni, mert különböző zajok végtelen tárháza, potenciális zeneművek svédasztala.

A gyártás

A rendezők találkoztak a francia producerrel, Jim Birmant-al, aki a kezdetektől hitt a film erős művészeti és üzleti lehetőségeiben. Ez egy egyedülálló projekt: svéd krimi musical.

Bonyolult film volt mind papíron mind a valóságban: alacsony költségvetésű

produkción magasan szárnyaló eszméssel. Mindent, amit a rendezők és a producerek tudtak a filmkészítésről, át kellett értékelni. A *Zajháborítók*at tíz hét alatt forgatták le, 2008 nyarának végén, nagyrészt Malmöben, Svédország déli részén. Nicolas Becker a hangokat és zajokat a forgatással párhuzamosan rögzítette. Stefan Sundlöf vágó pár héttel később került a projektbe és akkor kezdte meg a vágást.

A végső négy zenei támadást a dobosok és a rendezők együtt próbálták el és alakították ki. Komplexitásuk miatt ezeket a jeleneteket a szokottnál kétszer több ideig tartott felvenni, kétszerannyi kamerával.

A kamera mögött

A két rendező: Ola Simonsson és Johannes Stjärne Nilsson

Mindketten a svédországi Lundban születtek 1969-ben. Hét éves koruk óta ismerik egymást, azóta, hogy együtt szerepeltek egy iskolai színdarabban. Miután elvégezte a stockholmi képzőművészeti egyetemet, Johannes grafikával, rajzfilmekkel kezdett foglalkozni mint rendező és mint producer. Ola a malmöi konzervatóriumban végzett, zenész, énektanár, karmester és zeneszerző lett. Egyikőjük sem tanulta a filmezést, nem volt semmilyen gyakorlatuk ezen a téren. Az alkotópáros 1996-ban tűnt föl Cannes-ban egy szürreális rövidfilmmel a *Nowhere Mannel*.

Zenész és grafikus múltjuk erőteljesen megjelenik filmjeik rendezésében és hangszerelésében. Munkájukban mindig van egy kis abszurd felhang és mélységes érdeklődés az emberi lélek és annak motivációi iránt. Munkájuk Jacques Tatihoz, Roman Polanskihoz és Roy Anderssonhoz mérhető. A *Zajháborítók* az első nagy játékfilmjük.

Díjak: 2011 Cannes-i Filmfesztivál: Fiatal Kritikusok díja, Közönségdíj

Biutiful

színes, feliratos, spanyol-mexikói filmdráma, 148 perc, 2009

rendező: [Alejandro González Iñárritu](#)

forgatókönyvíró: [Alejandro González Iñárritu](#), [Armando Bo](#), [Nicolás Giacobone](#)

zeneszerző: [Gustavo Santaolalla](#)

operatőr: [Rodrigo Prieto](#)

szereplő(k):

[Javier Bardem](#) (Uxbal)

[Maricel Álvarez](#) (Marambra)

[Hanaa Bouchaib](#) (Ana)

[Guillermo Estrella](#) (Mateo)

[Eduard Fernández](#) (Tito)

[Cheikh Ndiaye](#) (Ekweme)

[Rubén Ochandiano](#) (Zanc)

[Félix Cubero](#) (bürokrata)

[Martina García](#)

A színész és a halál

2011. augusztus 29.

Alejandro González Iñárritu, a fesztiválkedvenc mexikói sztárfilmes már megint (illetve még mindig) a halálról mesél, ám ezt sokan legfeljebb Javier Bardem újabb jutalomjátékaként ócsárolják. Én viszont inkább egy tudatosan felépített, koncepciózus művészi pálya újabb fejezetét üdvözlém e Biutiful film kapcsán, melyben Bardem ismét óriásit játszik...

Iñárritu

Azt hiszem, az vitán felül álló tény, hogy a nehezen leírható és kimondható nevű mexikói filmrendező a kortárs film megkerülhetetlen figurája, hiszen kevés olyan filmest tudnánk mellé felsorakoztatni, aki úgy képes tartósan lekötni a szakma figyelmét, hogy közben meleggáltásban alkalmazza a legkiválóbb színészeket az A-kategóriás hollywoodi celebtől az európai művészfilm élvonaláig, miközben konkrét kultuszfilmeket készít egy markáns és határozott művészi és filozófiai koncepció körül, ráadásul, még a közönség is kíváncsi rá. Első filmjét, a [Korcs szerelmek](#)et még egy új, karcos hangú, latin Tarantinóként üdvözölte a szakma, ám már itt is megjelennek a későbbi fő motívumok: az erőszak, a halál végzettségűsége, a három szálon futó cselekmény, valamint az aprólékos, szinte szociografikus igényű környezetábrázolás és különös érzékenység bizonyos társadalmi igazságtalanságokra. Későbbi filmjei, a [Bábel](#), vagy a [21 gramm](#) ezek további, még mélyebb, még nagyobb igényű kifejtései, melyek kisebb-nagyobb aránybéli eltolódásokkal bár, de mindig az elrontott életek, sorsok megjobbításának lehetőségei, illetve ezek kudarcaként, a halál, az elmúlás tematikája körül forgolódnak.

Bardem

A spanyol [Javier Bardem](#) korunk egyik legnagyobb férfi filmszínésze. Nem afféle bulvárceleb, bár a pletykalapok is szívesen foglalkoznak vele és életével, Bardem mindig elsősorban színész, mégpedig a szó 'művész' értelmében. Hogy ráadásul mennyire jó színész, mutatja az is, hogy mennyiféle figurát, karaktert játszott már el, alig negyven éves korára. [Bigas Lunánál](#), az egyik nagy spanyol filmesnél kezdte még életerős, tőkös spanyol macsóként, majd [Almodovárnál](#), a másíknál folytatta már egy megsebzett hím szerepében, ám közte vígjátékokban és thrillerek is bizonyított. Julian Schnabel [Mielőtt leszáll az éj](#) című

filmjében homoszexuális kubai költőként gyűjti be első Oscar-jelölését. Játsszik [Malkovich terroristás filmjében](#) tétova és kételkedő nyomozót, Amenabar [Belső tengerjében](#) halálos beteget, [Milos Formannál](#) bűnbe eső inkvizítort, majd [Coenéknél](#) Anton Chigurh-t, a frenetikus légpsztolyos bérgyilkost, amiért meg is kapja a már régen kijáró Oscart. Igazi, markáns latin feje van Bardemnek, benne szuggesztív tekintet. Érzéki, érzékeny és sérülékeny egyszerre, tud szinte teljesen csendben, intim módra jelen lenni, de bombaként robbanni is, de akár finoman és hűvösen intellektuális is, ha kell. A *Biutiful*-ban eddigi egyik legnagyobb formáját futja – egy rákbetegsége folytán haldokló, korábbi zűrös életviteléből adódóan megromlott emberi kapcsolatait végső elkeseredésében megjobbítani szándékozó férfit alakít egy rideg nagyváros embertelen körülményei között.

A hűvös, nyirkos Barcelona

Iñárritu ezúttal, szokásával ellentétben, egyetlen helyszínre pozicionálja filmjét. A turistamagazinok sztereotípiáit feledve azonban a *Biutiful* Barcelonája nyirkos, koszos, hűvös nagyváros, rideg, embertelen hétköznappal. Gaudi ikonikus *La Sagra* Familiája is csak egyszer tűnik fel, akkor is csupán valahol a távolban, mikor Uxbal (ő Bardem) éppen kemoterápiája közben bámul ki a kórház ablakán. Az utcákon illegálisan ott tartózkodó, afrikai gazdasági menekültek árulnak ezt-azt, valójában drogot, a külvárosi raktár-nyegedekben pedig hasonlóan jogcím nélküli kínaiak varrnak táskákat, másolnak DVD-t és szállítanak filléres munkaerőt az építkezésekhez. Uxbal élete közöttük zajlik, sőt bonyolódik, a kínaiak táskáit viszi a feketéknek, a kínaiakat pedig eladja a spanyol építkezési

vállalkozónak. Akinek ezek a lehetetlen, de valóságos sorsok üres műfaji klisék, az nem járt még olasz, francia, vagy éppen spanyol nagyvárosban. Persze, a *Biutiful* maga sem műfaji film, Iñárritu pedig nem dokumentumfilm. A kínai, az afrikai, valamint az eddig még nem említett családi történeteszl a megszokott hármast cselekményt prezentálja, amely itt egyetlen szereplő sorsában kapcsolódik össze. A barcelonai soknemzetiségű, mocsokban és

bűnben rothadó háttér pusztulat, melyben Uxbal haldoklik. A film annak költői finomságú, megkapóan intim részletekben bővelkedő, ám hitelességében szinte dokumentumszerűen igaz kérdésfeltevése, vajon képes-e egy életét bűnben leélő ember utolsó napjaiban mindent megjobbítani; vajon el lehet-e varni halál előtt a szabadon lebegő szálakat? A válasz egyedi lesz, mint ahogy valószínűleg egyedi is, mindenki esetében. Filmművészeti párhuzammal élve, a kérdés majdnem ugyanaz, mint Tarr Béla [Torinói lova](#) esetében: a válaszként viszont azt kapjuk, amit ott nem mondanak el.

Kinek ajánljuk?

- Iñárritu rajongóinak, kedvelőinek.
- Bardem rajongóinak, kedvelőinek.
- Akik szeretik a lassú, melankolikus, érzelmek és gondolatok keltésétől el nem zárkózó, tipikusan latin művészfilmeket.

Kinek nem?

- Akik nem bírnak ki 148 percet piffpuff nélkül (bár nem mondanám, hogy a Biutiful akciómentes lenne...).
- Akiket nyomaszt, ha egy filmben egy haldokló haláltusáját kell nézniük.
- Akiknek elég (sőt, sokk) az a valóság, amit maguk körül látnak...

8/10

(efes), PORT.hu

Mikszáth Kálmán: A JELEK MESTEREI

1886

Egy szobatudós (persze német) fejébe vette, hogy jelekkel kellene beszéltetni az emberiséget. A nyelvtanítás nehézségei mind elesnének, népek egygyé forrnának - egyszóval igen sok haszon háramlik ebből a világra.

Mindenekelőtt tehát csinált egy rendszert (mert tudósnál, hiába, a rendszer a fő!), s elhatározta, hogy ennek tökéletesítése végett elutazik különféle népek mozdulatait és taglejtéseit tanulmányozni.

Jártában-keltében egy magyar faluba ért, ahol azt mondták neki, hogy van itt már egy olyan tudós, aki a jelekkel való beszédmódban jeleskedik.

- Kicsoda?

- Páva Mihály, a félszemű szűrszabó. Nagy gégebajban nyavalyáskodott azelőtt, akkor ötlött eszébe, hogy kár a gégét koptatni, mikor abból csak egyet kap az ember az egész életére. Ujjakat azonban minden kezére ötöt. Kitalálta tehát a jelekkel való beszélgetést.

Nosza, kedvet kapott a tudós hozzá menni, s megpróbálni, milyen lesz a jelek tudományának gyakorlati értéke. Most válik el, most lesz az első próba. Megkérte a papot, hogy vezesse a szűrszabó-tudóshoz.

Az éppen egy cifra szűrt köpködött ki sujtással akkor is, midőn a műhelybe értek.

A tudós odalépett hozzá, és a következő párbeszéd fejlődött ki közöttük:

A tudós fölemelte egy ujját.

A szűrszabó két ujját emelte föl.

Erre a tudós ragyogó ábrázattal három ujját emelt föl.

A szűrszabó összeszorította mind az öt ujját, és az öklét emelte föl.

A tudós meglegedetten hunyorgott a szemével és távozott.

- Nos, tehát, megértették egymást? - kérde a tudós kísérője, mikor már künn voltak.

- Tökéletesen! - szólt az lelkesedéssel.

- Hogyan? Tehát miről volt szó önök közt?

- Vallási dolgokról diskuráltunk.

- Ah!

- Én egy ujjamat mutattam, hogy »egy az isten«, erre ő kettőt mutat, hogy »atya és fiú«. Jól van, jól, de ha ön így akarja venni, mondám, azaz mutattam, akkor három az isten, »atya, fiú s szentlélek«, és fölemeltem a három ujjamat. Mire ő az ujjait összeszorítva kifejezé, hogy »de valamennyi egy«, Ó, kérem, nagyszerűen ment! Ez az igazi világnyelv. A »volapük« túl van szárnyalva.

A kísérő fejet csóvált, és kisvártatva visszatért a szűrszabóhoz egyedül.

- Nos, Mihály bácsi, miről beszélgettek a tudóssal?

- Az egy impertinens fráter, öcsém.

- Hogyhogy?

- Hát bejön a nyomorult a saját hajlékomba, és az egy ujjával mutatja, hogy csak egy szemem van. Micsoda? A testi hibámat meri kigúnyolni? Visszamatom neki a két ujjamat emelve, hogy nekem ez az egy szemem is többet ér, mint az ő két pápaszemes szeme. De a szemtelen tovább gúnyolódott; fölemelte a három ujját, hogy azt mondja: »kettőnknek három szemünk van«. Na már akkor én sem állhattam tovább, elfogott a düh, összeszorítottam az öklömet... szerencséje, hogy megoldotta a kereket!

...Ilyen az, mikor két tudós egymást megérti.

Milyen lehet hát, mikor nem érti meg egymást?

Vers

Horgas Béla: Három kavics

**Egy kavics,
egy lapos, szürke hasú,
simá, sárga eres
meg egy fekete-fehér
köpönyeges,
továbbá egy szögletes,
barnába játszó pocakos,
a parti homokban
elheverve,
felhők táncán elmerengve,
egymáshoz csak ritkán
szólott,
ha szólt is,
csak morgolódt,
fél szavakat sugdosott,
és leginkább,
egyre inkább
hallga-, hallga-, hallgatott.**